

ALUEIDEN PROFIILIT

Värikoodit:

-Motiiviseminaarien palaute

-Laivaseminaarin ajatukset

-Laivaseminaarin ajatukset, harmaa alue

KOMMENTIT

ÄÄNESTYSTULOS

JÄMSÄN-KUHMOISTEN ALUE

- Jämsänjokilaakso asumisen, työpaikkojen ja palvelujen alueena
- Himos kansainvälisenä matkailuympäristönä X
- Päijänne virkistys- ja matkailuympäristönä X
- Logistinen solmu
- Miksi Jämsä ei hyödynnä Hallin kenttää? X
- Päijänne kestävän luonto- ja kulttuurimatkailun kärjeksi xxxxx

JOUTSAN-LUHANGAN ALUE

- Portti Keski-Suomeen X
- Loma-asuminen ja matkailu Päijänne-Puula alueella X
- Luonnon monimuotoisuus X
- Matkailu- ja viskistysreitistöt
- Luonnonvarat ja niiden jalostaminen
- 4-tien varsi tehokäyttöön työpaikka- ja matkailualueina xxx
- Uutena kehityskäytävänä JKL-Joutsa-Lahti
- Leivonmäen, Isojärven ja Päijänteen kansallispuistot kestävään käyttöön xxxx
- Maaseutumaisen asumisen ja elämäntavan alue

JYVÄSKYLÄN-ÄÄNEKOSKEN ALUE

- Jyväskylän vetovoimainen keskusta xxx
- Logistiikan keskus (Jyväskylä) xx
- Kilpailukykyiset suuryritykset
- Tutkimus- ja kehitysympäristö
- Asumista palveluiden ja järvien äärellä xx
- Kehittyvät keskustat ja niiden palvelut
- Uudistuva teollisuus ja biotalous xx
- Keitele ja palvelukylät
- VT4 ja sen palvelut
- Etelä-Konneveden kansallispuisto X
- Kansallispuiston (Etelä-Konnevesi) ja koskireitin hyödyntäminen, matkailu, venäläiset
- Jyväskylä kiistaton veturi, ei ole kuitenkaan mitään ilman elinvoimaista ja yhteistyöhaluista maakuntaa - yhteisesti eteenpäin xxxxx
- onko Jyväskylän Ateena vielä olemassa? X

- Missä näkyy Keski-Suomi koulutuksen ja kasvatuksen kärkialueena? xxx
- Yhteismarkkinointia matkailuun koko maakunnan voimin xxxx

KEURUUN-MULTIAN alue

- Matkailun kehittäminen puhtaaseen omaperäiseen luontoon, taiteeseen, kulttuuriin ja hiljaisuuteen perustuen x
- Keuruselän kehittäminen matkailun, asumisen ja virkistyksen vyöhykkeenä
- Perheyrittäjyys
- Veden kaupunki Keuruu, puhtaiden vesien hyödyntäminen xxx
- Luonnon arvot ja kestävä kehitys tärkeä osa yrittämistä ja asumista
- Keski-Suomea kehitettävä matkailun ja pk-sektorin lisäämisen ja kestävä kehityksen kautta
- Senioriasuminen > vanhuksat voimavaraksi xxx

SAARIJÄRVEN-KYYJÄRVEN-KINNULAN ALUE

- Kaupan palvelujen kehittäminen x
- Bioenergian mahdollisuudet xxxx
- Kalastus-, luonto- ja maatilamatkailu x
- Maaseudun pienyrittäjyys xxxx
- Metsän monipuoliset mahdollisuudet x
- Mitä muuta metsällä (-ssä) voi tehdä?
- Biotalous, hiilijalanjälki minimiin xxxx
- Lämpöomavarainen Keski-Suomi xxx
- Kivijärven kalasto ja luontomatkailu Kannonkosken ja Suomenselän kanssa xxx
- Kivijärvi vapaa-ajan seutu
- Saarijärvi x

PIHTIPUTAAN-VIITASAAREN ALUE

- Lagunan ylimaakunnalliset hankkeet
- Kaivos- ja kiviteollisuus
- VT4 varren palvelut
- Erä- ja luontomatkailu x
- Profiileista puuttuu metsän mahdollisuudet yhtä aluetta lukuun ottamatta, tarvitaan uudenlaista metsäbisnestä
- Mitä muuta meillä on kuin metsää xx
- Pienten matkailukohteiden verkostot tulevaisuuden vetovoimakeskittymiä xx
- Uupumus hanketoimintaa, voiko ohjeistustulkintaa tarkistaa, riippuuko tulkinta virkamiesten asenteesta? vrt. muut maakunnat xx
- Byrokrania ja niuhotus uuvuttaa
- Heikot tunnuslukumme, onko yhteys ely-keskuksen linjaan

ASUMINEN

Asumisen yleistavoitteet

(ei tullut suoraan kartalle merkittynä kommentteja, mutta osa muusta palautteesta koskee kyllä näitä)

- Keski-Suomessa panostetaan asumisessa monipuoliseen ja eri elämäntilanteisiin kohdistuvaan tarjontaan
- Tärkeää asumisessa on luonnonläheisyys ja vesistöyhteydet
- Loma-asumista ja pysyvää asumista kehitetään rinnakkain ja toisiaan täydentävinä - uudet asumisen konseptit mm. matkailukeskusten yhteydessä
- Asumisen kehittämisessä on otettava huomioon väestön ikärakenne (ikäntyvien asumistarpeet)

Asumisen kohtalonkysymys ja siihen saadut vastaukset kannatusäänineen:

Asvatko keskisuomalaiset kasvukeskuksissa vai eri puolilla maakuntaa?

- YK otti juuri kantaa paljon tiivimpiin kaupunkeihin keskittymisen puolesta.
- Koko Suomi/koko maakunta pidettävä asuttuna.
- Ihmiset kotinsa rakentavat, ei pakkomuuttoa.
- Ei keskittämistä.
- Tasa-arvoa ja vastuullisuutta
- Väestö ikääntyy, tarvitaan ikääntyvän väestönosan asumista tukevia toimia, kuten senioriasuntoja
- Maaseutuasumisen esteet poistettava. Järkevä kaavoitus. Maalla asuminen ei ole rikos. **6 ääntä**
- Ekologiset kylät
- Monipuolinen asuminen ja etätyön mahdollisuudet tekevät Keski-Suomesta kokonaisuutena vetovoima-alueen! Ei vain keskuksissa. **2 ääntä**
- Väestö asuu kolmessa keskuksessa, muu maakunta raaka-ainealuetta. **2 ääntä**
- Väestö keskittyy luonnollisesti kasvukeskuksiin.
- Elämää on kasvukeskusten ulkopuolella = Ei keskittävää kaavoitusta **3 ääntä**
- Ihmisillä täytyy säilyä vapaus valita rakennus- ja asumispaikkansa.
- Pyrkimys on eheyttäminen, mutta asuminen maallakin on sallittava.
- Päijänteestä pysyvän ja loma-asumisen alue
- Kaupunkiasumiselle vyöhykkeet
- Koko maakunta on asutettu (2040). Maakunnan on elettävä rajojaan myöten.
- Eri puolilla maakuntaa asuminen täytyy mahdollistaa jatkossa.
- Maaseutujen näivettyminen on estettävä.
- Erilaisten työpaikkojen luominen esim. toimivan laajakaistan avulla edesauttaa tätä.
- Valtion on pidettävä oma linjansa Laajakaista kaikille 2015! **1 ääni**
- ELY-keskuksen linjat ja asenne: edistääkö vai estääkö kehittymistä ja intoa?
- Huom! Ympäristöluvut, hankerahoituksen sujuvuus. Voisiko niuhotusta järkeistää?
- Asuminen keskittyy koko maakunnassa toimiviin paikallisiin palvelukeskuksiin (vanhat kirkonkylät), jotka ovat liikenteellisesti saavutettavissa.

Saatuja uusia kommentteja ja uusia toimenpide-esityksiä kannatusäänineen:

- Työpaikkojen sijoittuminen sanelee asumisen keskittymisen tai hajautumisen kehityksen.
- Pelkkä asumisen ohjaaminen ei ole mitenkään ratkaisevaa keskittymis- tai hajautumiskehityksen kannalta.
- Asutuksen rantarakentamista on helpotettava.
- Kysyntä ja tarjonta ohjaa sijoittumisen nimenomaan asukkaiden oman halun mukaisesti. Vastavuoroisesti kunnat on vapautettava koulukyyti- yms. velvoitteista, jos halutaan asua haja-asutusalueilla.
- Asutusta voisi keskittää rivitaloihin vesistöjen rannoille. Tällöin kaikki sopivat hyvin rannoille asumaan ja vapaata rantaviivaa säästyy.
- Kantatilasäännöstä on luovuttava, jolloin tiiviimpi asutus helpottuu.
- Poikkeamislupasäädöksiä on väljennettävä.
- Haja-alueella jätevesimääräyksiin on tultava helpotusta. Nyt vaatimukset ovat kohtuuttomia ja tulevat erittäin kalliiksi kaukanakin vesistöistä asuvilla.
- Asuminen ohjattava hyvien kulkuyhteyksien varrelle järvien rannoille.
- Ei välttämättä rannoilla. Asumisviihtyvyys muutenkin luxusta, joten rannat säästetään yhteisinä.
- Keski-Suomessa riittää rantoja sekä asumiseen, että yhteisiin virkistysalueisiin.
- Kaavoituksella tulee helpottaa ja tukea maaseuturakentamista – ei estää ja rajoittaa. **2 ääntä**
- Pienen paikkakunnan kotoisuus ja läheisyys luo elämänlaatua.
- Palvelu”kampus”alueita ikääntyville, vammaisille ym.. Riittäviä keskittymiä rollaattori-matkan etäisyydellä terveyspalveluista, kaupoista, tukipalveluista jne.
- Liikenteen päästöjä vähennetään biopolttoaineiden käytöllä, sähköautoilla. Nämä ovat kestävämpiä vaihtoehtoja ja lisäävät yrittäjyyttä.
- Liikenteen päästöistä erittäin suuri osa syntyy ”turhista” kaupunkialueen lyhyistä matkoista, jolloin päästöt/km ovat suurimmat. Auton käyttö joka maitopurkin takia 1 km lähikauppareissulla kuormittaa enemmän kuin pidempi asiointireissu 2 krt/vko.
- Houkutellessaan (esim. laajakaistalla) työnantajat siirtämään työpaikkoja maaseudulle. **2 ääntä**
- Jos työmatka-aikaan kuluu esim. yksi tunti, vietätkö se mieluummin istumalla ruuhkassa vai asumalla 70 km etäämpänä? **1 ääni**
- Vuonna 2040 asumisen esteet maaseudulla on poistettu ja palvelut voi hakea kauempaakin.
- Päijänteen rantakylistä muodostuu asumisen ja kestävän matkailun tukiverkosto. **2 ääntä**
- Paikallisliikenne saatava kuntoon esim. Jyväskylän kaupunkialueella niin, että syntyy oikeasti realistinen vaihtoehto autoilulle. Kommentti Saarijärven suunnasta: mikä paikallisliikenne? **1 ääni**
- Asumisen vapaus asuinpaikan valinnassa on tärkeä. Kuntien velvoitteita voitaisiin harkita väljennettäväksi kaukana taajamista.
- Ihmiset asuvat siellä, missä omistavat kiinteistöjä/maata. Koska kaikkea maata ei voi siirtää valtionkaan omistukseen.

Kartoilla jo olleiden pohjaesitysten kannatusäänet:

- Elinvoimainen kylien verkosto koko maakunnassa. **6 ääntä**
- Laguna-hankkeen vaikutusten huomioiminen asumisessa
- Viihtyisää ranta-asumista Keiteleen rannalla. **1 ääni**
- Asumista hyvien kulkuyhteyksien varrella ja järvien rannoilla (Saarijärvi). **9 ääntä**
- Kaupunkiasumista (Äänekoski-Suolahti) ja kirkonkyläasumista, hyviin liikenneyhteyksiin perustuvaa asumista sekä palvelukylien asuinympäristöt. **4 ääntä**

- Jyväskylän seudulla kaupunkiasumisen vyöhykkeet (SHOW ja KNOW), asumista joukkoliikenteen vyöhykkeellä (FLOW), palvelutaajamat (GROW) ja elävät kylät (SLOW) **7 ääntä**
- Keuruselän kehittäminen matkailun ja muun elinkeinotoiminnan, keskuksiin ja aktiivisiin kyliin sijoittuvan asumisen sekä virkistyksen helminauhamaisten vyöhykkeenä. **6 ääntä**
- Jämsänjokilaakso asumisen vyöhykkeenä **1 ääni**
- Himoksen matkailuvyöhykkeen kehittäminen loma-asumisen alueena. **3 ääntä**
- Päijänteen pysyvän ja loma-asumisen alue. **7 ääntä**
- Keskustan lisäksi aktiiviset kylät ja niiden lähialueet sekä vapaa-ajan asutusta luontoon ja vesistöihin perustuen. **1 ääni**

Päätelmiä vastauksista

Asumisen kohtalonkysymyksen vastausten ja muun palautteen perusteella maakunnan tasapainoisen asutuksen turvaaminen ja sen tukeminen eri toimin sai osallistuneiden ehdottoman enemmistön kannatuksen. Osaltaan tätä kantaa tukee muutamissa vastauksissa korostettu vaade turvata kansalaisten valinnan vapaus asuinpaikkansa valinnassa. Vain hyvin harva toivoi aktiivisia asutusta kasvukeskuksiin keskittäviä kehittämistoimia.

Asutusrakenteen muotoutumiseen vaikuttavista toimenpiteistä tärkeänä nähtiin työpaikkojen sijainti: työpaikoilla ratkaistaan kuinka keskittynyt Suomen ja maakunnan aluerakenne vuonna 2040 on. Nopeat laajakaistayhteydet ovat keskeisessä asemassa. Astetta tarkemmalla tasolla tasapainoisen aluerakenteen turvaamistoimia esitettiin erilaisten maaseudulla asumista ja rakentamista tiukasti säätelevien määräysten lieventämistä, mikä samalla osaltaan helpottaa kuntien ja muiden viranomaisten työmäärää. Esimerkkitoimina mm. lupakäytäntöjen lieventäminen ja osittainen poistaminen (jätevesimääräykset, jätehuolto, rakennuslupa, rantarakentaminen, kantatilaperiaate). Maaseudullakin voidaan asua viihtyisästi ja alueidenkäytöllisesti tehokkaasti. Runsaan kannatuksen sai tiiviimpi, esimerkiksi rivitaloasuminen rannalla hyvien kulkuyhteyksien varrella. Ikääntyvälle väestölle ja erityisryhmille tulee toteuttaa tarpeisiin sopivia asuinalueita heidän säännöllisesti käyttämiensä palveluiden läheisyyteen palvelukyliin ja taajamiin.

MATKAILU JA VIRKISTYS

Vastaukset kohtalonkysymykseen: Onko matkailubisnes muutaman suuren vai lukuisten pienten matkailukohteiden varassa? (vastaukset **kannatusäänineen)**

- lukuisia pieniä kohteita, jotka ovat verkottuneet keskenään ja isojen kanssa
- sekä että (**1 ääni**)
- matkailua yhteistoiminnassa isojen ja pienten toimijoiden kanssa (Päijänteen vesistömatkailu ja virkistys, myös Himos + Päijänne-Keitele)
- muutama suuri matkailun vetonaula (esim. Himos), mutta pieniä niihin tukeutuvia tuettava (hiihtomatkailu, Keuruu)
- Viitasaari, Huopanankoski, kalastusmatkailu hyödynnettävä paremmin
- Keuruun mahtavia hiihtomaastoja voitava hyödyntää paremmin

Saadut uudet kommentit ja toimenpide-esitykset **kannatusäänineen:**

- mittarit ja hankkeiden vaikuttavuus saatava paremmin esiin
- matkailun kehittämisen tahtotila ylöspäin! Markkinointia!!!
- hiihtomatkailu, mm. Keuruu-Multia laturetki yli 50 v
- Keurusselän matkailun ja ohjelmalvelujen kehittäminen myös Pohjanmaan ja Pirkanmaan asiakasvirroille
- paikallistoimijoiden mukaan ottaminen kehittämistyöhön -> valtaa päätöksenteossa omalle alueelle & rahaa (vrt. Leader-toiminta)
- Luxury-rail Hki – Jkl
- kulttuurimatkailun kehittäminen, kestävä kehitys, metsät (**3 ääntä**)
- Rutalahti, Päijänteen helmi, sataman kehittäminen (**2 ääntä**)
- Päijänteen erä- ja kalamatkailu (huom. Ruotsi)
- Päijänteelle biosfäärialue: kv-brändi, valmis markkinointiväylä, kestäviä toimintamalleja, nuorille motivoivia työpaikkoja (**2 ääntä**)
- Laukaaseen kevyen liikenteen hevosreitti kävelytien viereen, tutki vastaavia Islannissa!!!
- Laukaa: hevosmatkailu, hevosharrastuksen emäpitäjä
- Laukaan kalastusmatkailukohteet
- Nyrölän kallioplanetaario
- Nuoret mukaan suunnittelemaan markkinointia! (**4 ääntä**)
- Karstulan Artranta, kansainvälinen muotoilualan taiteilijaresidenssija siihen tukeutuva matkailu ja teollisuus (**1 ääni**)
- matkailubisneksessä tarvitaan sekä suuria että pieniä yrityksiä, kysyntä on kovin monenlainen, tuki verkostoitumiselle (**1 ääni**)
- Karstulan Mörkömaa
- 13 tien kunto surkea! -> kuntoon (**4 ääntä**)
- Tiestö, alempi tieverkosto – sama tilanne (surkea kunto)
- Lappiin menevien ruuhkasuomalaisten ”pysäytys”!! (**2 ääntä**)
- Konneveden kosket – suuri mahdollisuus (**4 ääntä**)
- Luontokeskus ”Metso” (ilmeisesti Etelä-Konneveden yhteyteen)
- koko Keski-Suomen kattava kansallispuistoverkosto ja sen hyödyntäminen (ml. Konnevesi)

- Jyväskylään Ainola keskeiseksi kaupunkitanssipaikaksi
- maakuntaura kuntoon maakunnan alueelle (**1 ääni**)
- Kannonkosken Piispala: hyvät ladut, myös maakuntauraa pitkin, kansainvälinen urheilun harjoituskeskus (**2 ääntä**)
- missä muualla turistit voivat tuntea olevansa turvassa kuin esim. Keski-Suomen luonnossa, myydään kiinalaisille uusrikkaille sinistä taivasta
- Keitele vahvemmin osaksi maakunnan vesistökokonaisuutta

Kartoilla jo olleiden pohjaesitysten kannatusäänet:

- kalastus- ja luontomatkailu, loma-asuminen (pohjoinen K-S) **2 ääntä**
- Keiteleen luontoelementtien hyödyntäminen matkailussa **5 ääntä**
- uniikkien matkailukohteiden edelleen kehittäminen (mm. eläinpuisto, höyryveturi puisto) **1 ääni**
- Päijänne-Keitele –kanavan matkailu- ja virkistyskehittäminen **4 ääntä**
- Etelä-Konneveden kansallispuiston monipuolinen kehittäminen ja hyödyntäminen (matkailupalvelut) **6 ääntä**
- Matkailun kehittäminen puhtaaseen omaperäiseen luontoon, taiteeseen, kulttuuriin ja hiljaisuuteen perustuen ("hiljaisuuden kirkkotie") **4 ääntä**
- Puula-Päijänne –vesistömatkailukokonaisuus **3 ääntä**
- Jyväskylän kehittäminen kongressi-, liikunta- ja tapahtumamatkailun keskuksena **5 ääntä**
- Himoksen matkailun kehittäminen, vesistömatkailun avaaminen **6 ääntä**
- Päijänteen vesistömatkailu ja virkistysmahdollisuudet **9 ääntä**
- vesistöreittein ja luonnon monimuotoisuuteen perustuvien matkailupalvelujen kehittäminen Himoksen asiakasvirroille (Kuhmoinen) **3 ääntä**
- Keski-Suomeen on luotava luonto- ja maaseutumatkailutoimijoiden aktiivinen verkosto **1 ääni**
- vesistöt, luonto- ja erämatkailuinfran kehittäminen, ohikulkuliikenteen hyödyntäminen (koillis K-S) **7 ääntä**

Keurusselän matkailun ja ohjelmalvelujen kehittäminen Himoksen asiakasvirroille, ei ääniä

ALUERAKENNE JA SAAVUTETTAVUUS

Työpaikat ja palvelut

Kohtalonkysymys: *Keskittyvätkö työpaikat ja palvelut Jämsä-Jyväskylä-Äänekoski – kehityskäytävälle?*

- keskittyvät luonnostaan maakunnan keskuksiin; Joutsa, Jämsä, Keuruu
- käytävää voidaan korostaa - työpaikat pohjautuvat hyviin liikenneyhteyksiin
- osa teollisesta tuotannosta keskittyy - sitä palveleva alihankinta/pienyrittäjyys leviää ympärille
- koko maakunnan oltava kehitysvyöhykettä – työpaikat eivät keskity tietyille alueille vaan työtä on koko maakunnan alueella (1 ääni)
- käytävän oltava riittävän leveä – ympäröivää maaseutua ei tule unohtaa
- koko Keski-Suomen perusinfra kehittäminen pitää maakunnan elävänä – keskukset tarvitsevat myös syvän maaseudun (1 ääni)
- kokonaisuutena huomioitava myös maaseudun elinvoimaisuudesta huolehtiminen
- käytäviä voi suunnitella, mutta ne eivät saa rajoittaa tai ohjata liikaa – v. 2040 maaseutu on isommassa roolissa: ruoka, puu, energia
- uusi infra (mm. kuituverkko) mahdollistaa työpaikkojen ja yritysten sijoittumisen myös käytävän ulkopuolelle (2 ääntä)
- ysitie Jyväskylästä itään myös matkailun, palvelujen ja työpaikkojen aluetta
- työtä aiotaan tehdä myös Kannonkoskella, Viitasaarella ja Pihtiputaallakin

Työpajassa esiin nousseet koko maakuntaa koskevat kommentit ja tavoitteet:

- lentoliikenteen jatkuvuuden turvaaminen (10 ääntä)
- kasvatus ja koulutus; sitä on jo ja sille voi rakentaa myös globaalisti esim. EduCluster (3 ääntä)
- pienet matkailuyritykset verkostoksi; satamat kuntoon ja lähiruoka tukemaan matkailun laatua (2 ääntä)
- lähipalvelut säilyvät vain käyttämällä (3 ääntä)
- investointi- ja tukipaketit kuntoon – räätälöidään yrityksille sopiviksi
- tyhjenevien tilojen hyödyntäminen työtiloina – tietotyöläisten työpaikat muualla kuin Jyväskylässä (1 ääni)
- asuminen eri puolilla maakuntaa OK – miinuksena kuitenkin liikennepäästöt ja palveluja ei mahdollista saada joka niemeen (2 ääntä) HUOM! Liikennepäästöistä suurin osa syntyy kaupunkialueen lähimatkoista henkilöautoilla, joissa on 1-2 matkustajaa
- pienyrittäjyyden edistäminen
- mahdollistettava etätyömahdollisuudet myös maaseutuympäristössä; laajakaista kuntoon

Kommentit ja tavoitteet seuduittain:

Saarijärvi-Viitasaari

- Kyyjärven ja Karstulan rakennusteollisuus; Betset ja Honkarakenne (2 ääntä)
- Bioenergian/ympäristöä säästävän energian keskus (3 ääntä)
- VT 4 liikennevirrasta hyötyvät palvelut ja uudet työpaikat koko maakunnassa (2 ääntä)
- kaupan palvelujen kehittäminen VT 13 (1 ääni)
- bioenergia, maatalous, turvetuotanto, aktiivinen yrittäjyys (12 ääntä)
- Kannonkosken linja-autovuoron loppuminen tulisi vaikeuttamaan lukiolaisten sijoittumista lähilukioihin Saarijärvelle ja Karstulaan

Äänekosken seutu

- uudistuva teollisuustuotanto, uusiutuviin luonnonvaroihin pohjautuvat talouden työpaikat (9 ääntä)

Jyväskylän seutu

- logistiikan solmut, maakunnan palvelukeskus, kauppa (1 ääni)
- tutkimus- ja kehitystoiminta (5 ääntä)
- Muuramen palvelukeskus (1 ääni)
- Petäjaveden palvelukeskus (1 ääni)

Keuruun seutu

- Keurusselän matkailun kehittäminen ja työpaikat (1 ääni)
- perheyrittäjyys, uusiutuva energia ja uudistuva metsäteollisuus (1 ääni)

Jämsän seutu

- uudistuva teollisuus ja työpaikat Jämsänjokilaaksossa (3 ääntä)
- Himoksen matkailun työpaikat (2 ääntä)

Joutsan seutu

- luonnonvarat ja niiden jatkojalostus: metsä, biotalous, tuulivoima (8 ääntä)
- Joutsan moottoriurheilukeskus: kehityskelpoinen ja koulutuksen kautta tärkeä, ratakeskuksen säilyminen turvattava kaavoituksella (1 ääni)

Työpajassa esiin nousseet uudet esitykset ja kommentit!

Palauteäänestyksen tulokset ryhmiteltyinä - mukana vain vähintään 2 ääntä saaneet (tai väh. 2 kertaa ehdotetut)

